

28.4.2016

Stara/2

§ 91

Teknisen palvelun lautakunnan lausunto tarkastuslautakunnan arviointikertomuksesta vuodelta 2015

HEL 2015-005412 T 00 03 00

Tarkastuslautakunnan lausuntopyyntö 15.4.2016

Lausunto

Teknisen palvelun lautakunta antoi tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon vuoden 2015 arviointikertomuksesta:

Stara

2.1. Tarkastuslautakunnan vuonna 2013 antamien suositusten vaikuttavuuden arviointi

Teknisen palvelun lautakunta toteaa, että Stara ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.

3.3. Dokumentoinnin puutteet

Teknisen palvelun lautakunta toteaa, että Staran osalta tilinpäätöstyötilaan on tallennettu sitovien tavoitteiden dokumentointia koskeva kuvaus ja siihen liite, mutta jatkossa kuvaukseen pyritään liittämään kattavammin dokumentteja, jotka varmentavat tavoitteiden toteutumista kaikilta osin.

5.1. Harmaan talouden torjunta

Arvioinnin pääkysymyksenä oli, onko kaupunki toteuttanut strategiaohjelman ja globaalin vastuun strategian mukaisia toimenpiteitä harmaan talouden torjumiseksi. Kaupunginvaltuuston 26.9.2012 hyväksymän globaalin vastuun strategian mukaan taloutta tulee hoitaa vastuullisesti ja torjua harmaata taloutta. Tämä tapahtuu tilaajavastuulakia (1233/2006) ja kaupungin harmaan talouden torjuntaohjetta noudattaen (19.12.2011).

Harmaan talouden torjuntaa lainsäädäntötasolla toteutetaan lailla julkisista hankinnoista (348/2007), asetuksella julkisista hankinnoista (614/2007), lailla tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006), rakennusalan käännettyä arvonlisäverovelvollisuudella (Arvonlisäverolaki 1993/1501 ja Verohallinnon ohje 1.4.2011), verovelkarekisterillä (Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta 1346/1999) ja verotusmenettelystä annetulla lailla (1558/1995), johon sisältyy työmaiden sekä pääurakoitsijan ilmoitusvelvoitteita.

Helsingin kaupunginhallitus on antanut 19.12.2011 (§ 1144) harmaan talouden torjuntaa hankintojen yhteydessä koskevan toimintaohjeen. Ohjeessa on yksityiskohtaisesti ohjeistettu menettelytavat, joilla hankintojen yhteydessä pyritään torjumaan harmaata taloutta. Harmaan talouden torjuntaohjeessa hankinnat jaetaan tilaajavastuulain soveltamisalaan kuuluviin hankintoihin, kansallisen kynnysarvon ylittäviin tilaajavastuulain soveltamisalaan kuulumattomiin hankintoihin sekä kansallisen kynnysarvon alittaviin tilaajavastuulain soveltamisalaan kuulumattomiin hankintoihin. Ohje on lainsäädäntöä tiukempi. Yksityiskohtaisessa ohjeessa kuvataan menettelytavat kulunvalvontaan ja henkilötunnisteiden käyttöön, alihankinnan ketjuttamisen rajoittamiseen ja tietojen luovuttamiseen verohallinnolle. Lisäksi ohjeessa on selvitetty toimittajalta edellytettävät, tilaajavastuulain mukaiset selvitykset. Ohjeen on sisällytetty lausekkeita, jotka tulee ottaa tarjouspyyntöasiakirjoihin ja sopimuksiin edellä mainittujen asioiden huomioimiseksi.

Harmaan talouden torjuntaohjeen mukaan kaupunkikonserniin sopimussuhteessa olevan palveluntuottajan/ urakoitsijan alihankkijalla/ aliorakoitsijalla on oikeus antaa hankinta/ urakka edelleen alihankintana/ aliurakkana. Tätä pidempiä alihankintaketjuja ei hyväksytä ilman erityisen perusteltua syytä. Lisäksi hankintasopimukseen on liitettävä ehto, jonka mukaan työkohteessa sopimuksenvastaisesti ketjutetun urakoitsijan käytöstä seuraa sopimussakko. Edelleen po. ohjeen mukaan tilaajavastuulain mukaisissa hankinnoissa, joissa toimittajan henkilökuntaa työskentelee kaupungin työkohteessa, on tarjouspyyntöön ja hankintasopimukseen sisällytettävä ehto henkilötunnisteen käytöstä. Henkilötunnisteen puuttuminen tulee ohjeen mukaan sanktioida.

Starassa noudatetaan Helsingin kaupungin harmaan talouden torjuntaohjetta minkä lisäksi Starassa on omaa ohjeistusta niin tilaajavastuulain kuin hankintalainsäädännön noudattamisesta. Starassa on ohje tilaajavastuuasioiden noudattamisesta Staran hankinnoissa, jossa on kuvattu voimassaolevan lainsäädännön edellyttämät toimintatavat. Lisäksi Starassa on hankintoja koskevat pysyväisohjeet koskien rakennusurakoiden sekä tavara- ja palveluhankintojen toteuttamista. Nämä ohjeet kattavat hankinnoissa käytettävät sopimusehdot.

Staran rakentamista koskevissa sopimuksissa on sanktioitu Helsingin kaupungin harmaan talouden torjuntaohjeessa edellytettyjen asioiden lisäksi tyypillisesti työturvallisuuteen sekä harmaan talouden torjuntaan liittyvien sopimusehtojen noudattamatta jättäminen. Lisäksi sopimukseen kuuluu purkavia ehtoja muun muassa tilanteessa, jossa sopimuskumppani ei kehotuksesta huolimatta toimita tilaajavastuulain mukaisia selvityksiä sopimuskauden kuluessa tai muulla tavoin rikkoo sopimuksessa sille asetettuja velvoitteita.

28.4.2016

Stara/2

Hankintakeskus

2.1. Tarkastuslautakunnan vuonna 2013 antamien suositusten vaikuttavuuden arviointi

Ei lausuttavaa.

3.3. Dokumentoinnin puutteet

Hankintakeskus on tallentanut tilinpäätös-työtilaan selvityksen siitä, miten sitovat tavoitteet on dokumentoitu. Jatkossa hankintakeskus tallentaa työtilaan myös olennaisimmat sitovien tavoitteiden dokumentit, joiden perusteella sitovien tavoitteiden toteutuminen voidaan varmentaa.

5.1. Harmaan talouden torjunta

Hankintakeskus pitää arviointikertomuksessa esitettyä näkemystä harmaan talouden torjuntaohjeen päivittämisestä kannatettavana. Hankintakeskus on esittänyt kaupunginkanslialle, että kaupungin harmaan talouden torjuntaohje tulisi päivittää vastaamaan mm. 2015 muuttunutta tilaajavastuulakia.

Maakohtaisten tilinpäätöstietojen käyttämisen edellytysten ja veroparatiisikytkentöjä omaavien yritysten tietojen tarkistamisten osalta hankintakeskus on tehnyt lausunnon liittyen Pentti Arajärven ym. valtuustoaloitteeseen koskien yritysten yhteiskuntavastuun huomioon ottamista hankinnoissa. Lausunto on käsitelty teknisen palvelun lautakunnan kokouksessa 3/6.3.2014.

Hankintakeskus on pilotoinut tarjoajayrityksen omistajuussuhteiden ja mahdollisen konsernirakenteen selvittämistä hankintamenettelyssä H087-16 "Prosessi- ja kokonaisarkkitehtuuryökalu palveluna" (hankintailmoitus julkaisu 12.2.2015).

Tukkuutori

2.1. Tarkastuslautakunnan vuonna 2013 antamien suositusten vaikuttavuuden arviointi

Ei lausuttavaa.

3.3. Dokumentoinnin puutteet

Teknisen palvelun lautakunta toteaa, että Tukkuutorin osalta tilinpäätös-työtilaan on tallennettu sitovien tavoitteiden dokumentointia koskeva kuvaus. Jatkossa työtilaan tallennetaan myös toteutumisen varmentavat dokumentit.

5.1. Harmaan talouden torjunta

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

800012-62637

Alv.nro

FI02012566

28.4.2016

Stara/2

Ei lausuttavaa.

Teknisen palvelun lautakunta päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Jorma Lamminmäki, hankintajohtaja, puhelin: 310 31500
jorma.lamminmaki(a)hel.fi
Elina Siltanen, toimitusjohtaja, puhelin: 310 32500
elina.siltanen(a)hel.fi
Simo Aapro, talouspäällikkö, puhelin: 310 76524
simo.aapro(a)hel.fi
Tanja Dickman, hankintalakimies, puhelin: 310 38821
tanja.dickman(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin kaupungin hallinnon ja talouden tarkastussäännön 8 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tulee laatia kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta arviointikertomus valtuustolle toukokuun loppuun mennessä. Ennen valtuustokäsittelyä lautakunta hankkii arviointikertomuksesta kaupunginhallitukselta ja muilta kaupungin toimielimiltä tarvittavat lausunnot, jotka toimitetaan valtuustolle yhdessä arviointikertomuksen kanssa.

Tarkastuslautakunta hyväksyi 13.4.2016 (41 §) arviointikertomuksen vuodelta 2015. Näin ollen tarkastuslautakunta pyytää teknisen palvelun lautakunnan lausuntoa vuoden 2015 arviointikertomuksen kohdista 2.1., 3.3. ja 5.1. Lausunnon määräaika on 11.5.2016.

Tarkastuslautakunta toteaa, että

kohdassa 2.1. Tarkastuslautakunnan vuonna 2013 annettujen suositusten vaikuttavuuden arviointi

- Kaupunginhallituksen ja lauta- sekä johtokuntien tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.

kohdassa 3.3. Dokumentoinnin puutteet

- Tukkutorin ja hankintakeskuksen tulee jatkossa toimittaa Talpaan osana tilinpäätösaineistoa sellaiset dokumentit, joiden perusteella sitovien tavoitteiden toteutuminen voidaan varmentaa.
- Staran tulee jatkossa kiinnittää huomiota siihen, että kaikkien sitovien tavoitteiden osalta toimitetaan Talpaan osana tilinpäätösaineistoa, sellaiset dokumentit, joiden perusteella toteutuminen voidaan varmentaa.

kohdassa 5.1. Harmaan talouden torjunta

- Staran tulee asettaa hankintasopimuksissa urakoitsijoille sanktioita harmaan talouden torjuntaan liittyvien velvoitteiden noudattamatta jättämisestä harmaan talouden torjunnan tehostamiseksi.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Jorma Lamminmäki, hankintajohtaja, puhelin: 310 31500
jorma.lamminmaki(a)hel.fi
Elina Siltanen, toimitusjohtaja, puhelin: 310 32500
elina.siltanen(a)hel.fi
Simo Aapro, talouspäällikkö, puhelin: 310 76524
simo.aapro(a)hel.fi
Tanja Dickman, hankintalakimies, puhelin: 310 38821
tanja.dickman(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

[Kaupunginmuseon johtokunta 26.04.2016 § 36](#)

[Tarkastuslautakunta 13.04.2016 § 41](#)

[Tarkastuslautakunta 06.04.2016 § 36](#)

[Tarkastuslautakunta 09.12.2015 § 108](#)

[Tarkastuslautakunta 06.05.2015 § 51](#)